

Barrierer og anbefalinger

Projekt High:five

Maj 2008

"Selv om man er dømt, skal man ikke være dømt ude." Hanne Bech Hansen

High:five

Projekt High:five er et 4-årigt virksomhedsprojekt, der blev startet i 2006 af Det Nationale Netværk af Virksomhedsledere med støtte fra beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen og finansieret af SATS-puljemidler frem til udgangen af 2009. Projektets målsætning er at styrke virksomhedernes sociale engagement ved at etablere job og uddannelsesmuligheder for 15-25-årige, der er i fare for marginalisering som følge af kriminalitet. Projektet har i perioden arbejdet i Storkøbenhavn, på Fyn, i Østjylland og i Sønderjylland. Projekt High:five har som et selvstændigt og uafhængigt projekt siden august 2006 etableret samarbejdsrelationer med kommuner, politi og kriminalforsorg samt flere netværk af virksomheder, brancheorganisationer, faglige organisationer og store, mellemstore og små virksomheder.

På opfordring af beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen fremsendes i det følgende en beskrivelse af de barrierer, som projektets ansatte har mødt i deres arbejde.

Status og strategi

I april 2008 er status for projektet som følger:

Antal unge der har været involveret i projektet	ca.	444
Antal virksomheder der har været involveret i projektet	ca.	277
Antal visiterede unge der er vejledt til job eller uddannelse	ca.	80
Antal etablerede job		278
Positiv udvikling i job eller uddannelse		200
Fastholdelsesprocent		72

Tilstrømningen af unge, der er motiverede for arbejde, overstiger i væsentlig grad det antal af jobs, som projektet med de nuværende ressourcer kan nå at etablere. Dette understreges af, at der i øjeblikket står ca. 40 unge i kø i databasen.

Målgruppen af unge

Projekt High:fives målgruppe af unge mellem 15 og 25 år er opdelt i tre kategorier:

1	Unge med ren straffeattest
2	Unge med plettede straffeattester
3	Unge der afsoner en dom

Der foreligger ikke noget klart billede af, hvor mange unge der på landsplan befinder sig i målgruppe 1 og 2, men Kriminalforsorgen har oplyst, at målgruppe 3 tæller mellem 3.000 og 4.000. Et umiddelbart skøn er, at den samlede målgruppe udgør mere end 20.000 unge. Erfaringer viser, at der er rigtig mange unge fra målgrupperne, der er motiverede for at arbejde, men at mange af dem har problemer ud over ledighed og eventuel kriminalitet, hvilket stiller store krav til den opbakning, de unge har behov for. Erfaringerne viser samtidig, at de yngste fra målgruppen er meget vanskelige at fastholde i arbejde, mens projektet kan fastholde næsten 100% af de unge, der etableres job til under og i direkte forlængelse af afsoning.

Virksomhederne

Mange virksomheder har fortsat et ufravigeligt krav om ren straffeattest, men de kan ofte påvirkes gennem en ærlig informationsindsats. De virksomheder, projektet

samarbejder med, er engagerede og dygtige til at varetage arbejdet med de unge. Der er som oftest tilknyttet en virksomhedsmentor til de unge, der placeres i job, og disse mentorer spiller en vigtig rolle for de unge. Ofte ødelægges motivationen for deltagelse dog af den store administrative byrde, der følger med eksempelvis søgning om mentorstøtte. Denne situation forværres, hvis kommunerne ikke i tilstrækkelig grad assisterer virksomhederne med det administrative arbejde.

Offentlige myndigheder

Offentlige myndigheder savner ofte forståelse for virksomhedernes situation. Sagsgangene er langsomme og opbakningen til virksomhederne er generelt dårlig. Kun ganske få kommuner synes at prioritere en effektiv struktur i samarbejdet med projektet og virksomhederne.

Samarbejdet internt mellem offentlige aktører, f.eks. kommunerne, Kriminalforsorgen og Politiet, synes generelt tungt. I det koordinerende samarbejde har projektet dog i flere tilfælde haft held til at bringe ildsjæle fra offentlige instanser sammen i en fælles forståelse med gode resultater til følge.

Fremadrettet strategi

Projekt High:five vil også fremadrettet, indtil projektperiodens udløb, søge at bygge bro mellem offentlige aktører og dansk erhvervsliv ved at øge offentlige myndigheders forståelse for erhvervslivets krav og forventninger og ved at styrke erhvervslivets motivation for social ansvarlighed.

Projektgruppen arbejder endvidere intensivt på at styrke indsatsen for målgruppen af unge, der løslades fra afsoning. Det har vist sig, at recidiv stort set kan hindres ved at lette overgangen fra afsoning til et liv i frihed og ved at planlægge et job eller en læreplads, der påbegyndes inden endelig løsladelse eller i direkte forlængelse af afsoning.

Samtidig søsætter projektet i 2008 et opkvalificeringsforløb for virksomhedernes aktive mentorer med henblik på information, sparring og erfaringsudveksling.

Barrierer

I det følgende præsenteres eksempler på barrierer, der besværliggør, at kriminelle over og under 18 år bliver indsluset og fastholdt på arbejdsmarkedet. Eksemplerne er opdelt efter område, men i flere tilfælde vil barriererne vedrøre flere forskellige ministerier.

Beskæftigelsesministeriet

Barriere 1. LAB-loven

- Indsatte i fængsler eller pensioner er ikke omfattet af LAB-loven, idet de ikke anses for at være til rådighed for arbejdsmarkedet.
- Arbejdsgiveren skal ansætte den indsatte på ordinære vilkår, da det som følge af ovenstående ikke er muligt at iværksætte virksomhedspraktik, løntilskud, kommunal mentor eller forsikring.
- Forholdet begrænser muligheden for støttede opkvalificerende forløb forud for endelig løsladelse.
- Forholdet begrænser ligeledes mulighederne for at planlægge støttede jobs før endelig løsladelsestidspunkt.

Baggrund

- Personer, der løslades efter længere tids afsoning, er ofte langt væk fra arbejdsmarkedet og udgør en gruppe, der har særlige behov. Dette skyldes både, at de mangler kompetencer til at arbejde, men også at de psykologisk

skal vænne sig til et liv i frihed. Det er derfor uhensigtsmæssigt, at netop denne gruppe ikke har mulighed for støtte.

Anbefaling

- Det anbefales, at denne gruppe lovgivningsmæssigt anføres som en særlig gruppe i LAB, og at der til denne gruppe tilføres særlige muligheder – eksempelvis op til 12 måneders praktik efterfulgt af op til 12 måneders fuldt løntilskud - og:
  - at indsatte med ret til udgang (og hermed mulighed for job uden for fængslet) af fængslets sagsbehandler kan etableres som berettigede til kontanthjælp med mulighed for støtte til job udenfor murene fra første dag – eller:
  - at indsatte i danske fængsler, der i dag har folkeregisteradresse i fængslet og dermed er væk fra tidligere bopælskommunes sagsbehandling, sikres fortsat bopæl i den oprindelige kommune, der således fortsat har handlepligt selv under afsoning.

Eksempel

I byggebranchen er det kutyme at ansætte en kommende lærling som arbejdsmand, inden man tager stilling til, om der er basis for en læreplads. Der kræves imidlertid en underskrevet uddannelsesaftale (læreplads), før en indsat kan få frigang til uddannelse. Da den indsatte samtidig ikke er underlagt LAB-loven, kan der ikke sikres tilskud. Virksomheden er således tvunget til at etablere en uddannelsesaftale uden at kende den indsattes kompetencer. Samtidig kan det ikke forud for løsladelse afklares, om virksomheden sikres økonomisk kompensation.

Barriere 2. Forskelsbehandling mellem a-kassemedlemmer og kontanthjælpsmodtagere

- Løsladte a-kasseforsikrede kan kun være i virksomhedspraktik i 4 uger og har ikke ret til kontanthjælp ved løsladelsen. Der er derfor stor forskel på mulighederne for et a-kassemedlem og en kontanthjælpsmodtager.

Baggrund

- Arbejdsgiveren skal ansætte dagpengemodtagere ordinært efter 4 uger, hvorimod han kan have en kontanthjælpsmodtager i praktik i op til 6 måneder. Den løsladte er således dårligere stillet overfor arbejdsgiver, når han er a-kasseforsikret.
- Såfremt man sammenkobler reglerne i LAB-loven, kan en a-kasseforsikret starte i maksimalt 6 ugers opkvalificering og dernæst 4 ugers praktik – i alt 10 uger. Forskellen er dog stadig uhensigtsmæssig.
- En kontanthjælpsberettiget kan få en engangsydelse ved løsladelse, indtil der udbetales kontanthjælp. Dagpengemodtagere er ikke kontanthjælpsberettigede og kan således ingen ydelse få i perioden indtil første løn- eller dagpengeudbetaling.

Anbefaling

- Reelt er der ingen forskel på a-kassemedlemmers og kontanthjælpsmodtageres psykologiske tilstand, motivation og faglige kompetencer. Nuværende regler hindrer en optimal og ofte nødvendig støtte til a-kasseforsikrede. Derfor anbefales det, at reglerne ensrettes.

Eksempel

En indsat i et Statsfængsel, der er medlem af en a-kasse, ønsker at komme i lære som murer og har gennemført grundforløbet under afsoningen. Der findes efter lang tids søgning en arbejdsgiver, der ønsker at tilbyde virksomhedspraktik og derefter en læreplads. Da den unge er dagpengeberettiget, kan han kun komme i én måneds virksomhedspraktik. Hvis vedkommende ikke havde været medlem af en a-kasse, havde arbejdsgiveren haft mulighed for at have den unge i virksomhedspraktik i op til 6 mdr. Firmaet takker nej til de 4 ugers praktik, og lærepladsen bliver derfor ikke til noget. Den unges udstationering kan derfor heller ikke sættes i værk, da der alligevel ikke er et ventende job.

Henvisning

Hillerød kommunes Jobcenter v. Kurt Lund:

Det er hensigtsmæssigt at koble tilbud i LAB sammen, så barrierer mindskes. Ifølge LAB-lovens § 34 kan a-kasemedlemmer etableres i vejledning og opkvalificering op til 6 uger. Dette kan etableres ude i virksomheden. Personen kan efterfølgende ansættes i 4 ugers virksomhedspraktik, og hvis betingelserne er til stede efterfølgende i løntilskud. Der er dog fortsat stor forskel på mulighederne for et a-kasemedlem og en kontanthjælpsmodtager.

Barriere 3. Administrative byrder

- De lovgivningsmæssige krav til ansøgninger og dokumentation til eksempelvis mentorydelse er meget store.

Baggrund

- Det er ofte en fordel at etablere jobmatch i mindre virksomheder, idet der for den unge sker en stærk personlig sammenbinding med virksomheden og dens øvrige ansatte.
- Den store mængde af papirer, der skal udfyldes ved eksempelvis ansøgning om mentorydelse, løntilskud m.v., kræver dog et administrativt arbejde, som mange små virksomheder ikke magter eller orker. Ofte takker virksomhederne nej til at modtage en ung af denne årsag. Andre gange afstår de fra muligheden for mentorstøtte på grund af besværet.

Anbefaling

- Det anbefales, at sagsgangen og dokumentation for mentorydelse, løntilskud m.v. forenkles.
- Det bør endvidere indskærpes overfor kommunerne, at det lokale jobcenters jobkonsulenter skal assistere virksomhederne med sagsgang og sikring af dokumentation, hvilket erfaringsmæssigt sjældent sker i dag.

Eksempel

En arbejdsgiver i et mindre firma har sagt ja til at ansætte en ung som chaufførmedhjælper. Der er bevilget mentor og løntilskud fra kommunen. Jobkonsulenten kommer ud for at udfylde papirerne sammen med arbejdsgiveren. Det drejer sig om 10 forskellige blanketter. Derudover skal der løbende indsendes fremmødeprotokol og lønsedler til kommunen. Arbejdsgiveren erklærer efterfølgende, at det er sidste gang, han tager en ung, da der er alt for meget papirarbejde forbundet med det.

Justitsministeriet

Barriere 4. Løsladelsesprocedurer

- De praktiske løsladelsesprocedurer medfører ofte, at indsatte løslades pludseligt og uforberedt. Dette betyder, at mange unge tabes, fordi overgangen fra indsat til borger bliver for voldsom.

Baggrund

- Overgangen fra indsat til borger bliver ofte brat pga. de praktiske løsladelsesprocedurer. Dette skyldes bl.a., at der ansøges om prøveløsladelse 3 måneder før muligt prøveløsladelsestidspunkt, men at høringsfrister hos Kriminalforsorgen og politiet ofte medfører, at svaret på anmodning ligger så tæt på det mulige løsladelsestidspunkt, at det ikke har været muligt at arrangere overgangen til job. Dette har ved flere lejligheder haft den konsekvens, at de unge tabes.

Anbefaling

- Det anbefales, at ansøgninger om prøveløsladelse startes så tidligt, at det efterlader tilstrækkelig tid mellem afgørelsestidspunkt og løsladelsestidspunkt, så job og løsladelse kan forberedes grundigt, og at der herunder indarbejdes 3 måneders praktik forud for det endelige prøveløsladelsestidspunkt.

Barriere 5. Faglig opkvalificering

- Igennem det sidste årti er der sket en positiv udvikling i den pædagogisk-psykologiske behandling af indsatte i danske fængsler og pensioner ved hjælp af kognitive programmer og forskellige kursusforløb. Den mentale årsag til at personen er fængslet, søges således behandlet, men der er ligeledes behov for at styrke den faglige opkvalificering, så indsatte både har mentale og faglige kompetencer, der kan sikre et konstruktivt livsforløb efter endt afsoning.

Baggrund

- I projekt High:fives samarbejde med landets fængsler har det vist sig yderst gavnligt, at motiverede indsatte visiteres til opkvalificering og opkvalificeres under afsoning direkte målrettet et allerede etableret job efter afsoning. Dette sker f.eks. i statsfængslet i Møgelkær, hvor indsatte under "VOKS-modellen" opkvalificeres i samarbejde med erhvervsskolen "Hansenberg" i Kolding. En styrket opkvalificering i andre fængsler vil sikre, at væsentlig flere indsatte får en direkte overgang fra afsoning til arbejde.
- Etableringen af sådanne forløb har vist, at alle indsatte fastholdes i job efter endt afsoning. Dette skyldes bl.a., at de indsatte får en lang og rolig overgang til et arbejdsliv, og at der dermed gives rum og tid til en opkvalificering.

Anbefaling

- Det anbefales, at Kriminalforsorgen sikres bedre økonomisk mulighed for at opkvalificere motiverede indsatte målrettet et job.
- Det anbefales, at indsatte sikres mulighed for op til 1 år inden løsladelse at deltage i opkvalificerende jobtræning på lige fod med mulighederne for uddannelse.
- Det anbefales, at denne opkvalificering løbende justeres, så den er målrettet erhvervslivets flaskehalsområder.
- Det anbefales, at tilstedeværelsen af et jobtilbud ligeledes kvalificerer til overførsel til en pension på lige fod med deltagelse i programmer som Cognitive Skills og JUF.

Henvisning

Kriminalforsorgen v. Marianne Hoffgaard:

Indsatte, der udstår fængselstraf i 5 måneder eller derover, har mulighed for at få frigang med henblik på:

- 1) beskæftigelse hos en arbejdsgiver,
- 2) arbejdsstræning eller
- 3) undervisning.

Frigang skal ske i så nær tilslutning til løsladelsen som mulig. Som udgangspunkt kan frigang først gives, når 1/3 af straffen er udstået.

Frigang til beskæftigelse hos en arbejdsgiver kan herudover som regel kun gives i de 3 sidste måneder før forventet løsladelse. Frigang med henblik på arbejdsstræning kan som regel gives i de 6 sidste måneder før forventet løsladelse, mens frigang til undervisning som regel kan gives i de sidste 12 måneder før forventet løsladelse.

Såfremt der er behov for frigang ud over hvad ovenstående regler giver mulighed for, skal sagen forelægges for Direktoratet for Kriminalforsorgen som en dispensationssag.

Der henvises til Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1081 af 13. september 2007 om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen) § 10, nr. 1, § 44, stk. 1 og 2 og § 45, stk. 1-3.

Barriere 6. Mangel på pensionspladser

- Der er generelt for få pensionspladser. Manglen på pensionspladser betyder, at det bliver sværere at udsluse den indsatte gradvist, og at det kan være svært at få et job.

Baggrund

- Det er projekt High:fives erfaring, at overgangen fra fængselsophold til et liv i frihed ofte er en voldsom overgang for de indsatte. Løsladte har svært ved at administrere den store, ustrukturerede frihed, som de pludselig befinder sig i efter flere års struktureret hverdag i et fængsel. En af vore unge har formuleret det med ordet fængsels-lag som pendant til ordet jetlag, hvor den unge reelt frygter friheden.

Anbefaling

- For at lette indsattes overgang til et liv i frihed anbefales det derfor, at der etableres flere pensionspladser for udslusning af indsatte, og at alle indsatte, med mindre særlige forhold taler imod, skal udsluses via en pension i nærområdet. Dette vil betyde, at den indsatte langsomt tilvænnenes et liv i frihed, men under strukturerede former. Samtidig vil livet på pensionen sikre en koncentreret opbakning og støtte til den indsatte i forbindelse med påbegyndt uddannelse eller arbejde.

Eksempel

I et af mange konkrete eksempler har projektet kontakt med en ung, der afsoner en dom i Sdr. Omme Statsfængsel. Den unge har mulighed for at søge nedsat afsoningstid, hvis han har et arbejde. En arbejdsgiver i hjemkommunen Århus vil gerne ansætte ham, hvis han kan bo i nærheden og passe jobbet. Men den unge kan først søge om overførsel til pensionen i Skejby, når han har jobbet. Det ene bremser således det andet, og der er ingen pladser ledige på pensionen.

Henviſning

Kriminalforsorgen v. Marianne Hoffgaard:

Udstationering ſkal normalt ſke i den ſidſte del af opholdſtiden og kan gives i 4 uger, eller n r ſærlige omſt ndigheder taler derfor, i indtil 3 måneder. Er den indsatte ikke fyldt 21 år ved indſ ttelſen, kan der gives udstationering i længere tid, når ganske ſærlige forhold taler derfor.

Udstationering med henblik på deltagelſe i et udſluſningsprogram, f.eks kursus i kognitiv færdighedstræning, kan gives i op til 4 måneder.

Såfremt der er behov for udstationering ud over, hvad ovenſt ende regler giver mulighed for, ſkal ſagen forelægges for Direktoratet for Kriminalforsorgen ſom en dispensationssag. Der henviſes til udgangsbekendtg relſen   10, nr. 1 og   51.

Henviſning

Kriminalforsorgen v. Marianne Hoffgaard:

Indsatte, der udstår f ngſelsſtraf i 5 måneder eller derover, har mulighed for at blive udstationeret, hvis frigang af praktiſke grunde ikke kan gennemføres fra f ngſel eller arreſthus, eller det undtagelſesviſt ſk nnes ſærlig form lſtjenligt, at frigang gennemføres ſom udstationering. Der henviſes til udgangsbekendtg relſen   50 stk. 1.

Velfærdsministeriet

Barriere 7. Mangel på  konomiſk og personlig støtte til unge under 18 år

- Den del af projektets målgruppe, der er under 18 år, er de vanskeliſte at motivere og faſtholde i arbejde. Samtidig er mulighederne for støtte meget begrænsede.

Baggrund

- Der er ingen mulighed for at tilknytte en arbejdspladsmentor, men alene en støttekontaktperson i fritiden via kommunen. Kommunerne har forskellige holdninger til brug af denne mulighed.
- Muligheden for  konomiſk støtte til de unge i forbindelse med indſluſning på arbejdsmarkedet begr nſer ſig til en arbejdsduſer på ca. 25 kr. i timen, ſom udbetales til den unge i praktikperioden. Arbejdsgiveren må ikke supplere dette beløb til overenskomſtm ssiſt l nniveau for en 37 timers arbejdsuge. Arbejdsgiveren ſkal ſ ledes ansætte den unge ordinært og bære hele den  konomiſke byrde, hvis han vil give den unge lige vilkår med andre ansatte og hindre yderligere marginaliſering. Dette gælder, ſelv om der ofte er tale om ſocialp dagogisk arbejde mere end reel arbejdskraft, når virksomhederne tager de yngſte og ofte umodne unge ind.
- Det er meget uhensigtsm ssiſt, at unge under 18 år reelt ſkal arbejde på nedsat tid i forhold til unge over 18 år til trods for, at de ofte har de ſamme problemer. Virksomhederne modsætter ſig ofte også dette, idet de har brug for en medarbejder på fuld tid og ikke en medarbejder på deltid.

Anbefaling

- Det anbefales, at mulighederne for støtte til unge under 18 år jf. LAB-loven enſrettes med mulighederne for støtte til unge over 18 år, da ovenſt ende regler ſkaber en unødig faſtholdelſe i marginaliſering for gruppen af unge under 18 år.

Henviſning

Hillerød kommunes Jobcenter v. Kurt Lund:

I henhold til LAB-lovens § 50, stk. 2, kan unge under 18 år ansættes i virksomhedspraktik med godtgørelse jævnfør LAS-lovens § 25:

a) når den unge bor hjemme: 2.177 kr. pr. måned eller

b) når den unge bor ude: 4.377 kr. pr. måned.

Der er lagt op til, at ovennævnte sker i samarbejde med den faglige organisation med udgangspunkt i den overenskomstmæssige minimumsløn.

Det vil sige, at arbejdsgiveren SKAL give den overenskomstmæssige timeløn, hvilket betyder, at den unge under 18 år med løn på 100 kr./time skal være i virksomhedspraktik i alt hhv. a) 21,77 timer pr. måned og b) 43,77 timer pr. måned.

Barriere 8. Husstandsindkomst

- Den unges indtjening medregnes i husstandsindkomsten og forældrenes boligydelse reduceres tilsvarende.

Baggrund

- Unge under 18 år, der bor hjemme, men som står uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, har ofte brug for familiens støtte og opbakning for at blive fastholdt i et arbejde og dermed hindre yderligere negativ udvikling. Den indtjening, som den unge får, medregnes i familiens samlede husstandsindkomst, og såfremt forældrene modtager boligydelse – hvilket ofte er tilfældet – reduceres denne ydelse tilsvarende den unges indtjening. Forældrene er derfor ofte ikke motiverede for at bakke den unge op, når de selv mister ydelse ved det.

Anbefaling

- Unges indtjening bør ikke have indflydelse på familiens samlede indkomst. Lønindkomsten vil således blive en motivationsfaktor ikke alene for den unge, men for hele familien.

Barriere 9. Den kommunale sagsbehandler fra socialforvaltningen er ikke koblet på, inden en løsladelse finder sted

- De fleste kommuner anser i praksis ikke den fængslede som deres borger, før han er løsladt.
- Mange bliver prøveløsladt til en fiktiv adresse. Hjælp til boligsøgning inden løsladelse og afklaring af økonomiske barrierer så som etableringsomkostninger og betaling af sagsomkostninger er således ikke afdækket og afhjulpet inden prøveløsladelsen.
- Det er et lovgivningsmæssigt krav ved prøveløsladelse, at have en bolig, som man kan løslades til, men disse regler er ikke gældende for løsladte, der har afsonet fuld tid. Disse løslades ofte til gaden med risiko for recidiv.
- Det samme gælder for fortsættelse af påbegyndt behandling (f.eks. misbrug og psykologsamtaler). Løsladte uden tilsyn skal ofte selv søge behandling. Det er ikke i alle tilfælde pr. automatik sat i værk ved løsladelsen, hvilket betyder, at den løsladte kan have svært ved at passe sit job.

Baggrund

- Den nye bopælskommune, der modtager indsatte ved løsladelsen, er lovgivningsmæssigt ikke forpligtet til at handle på den løsladte, før denne er tilmeldt kommunen. Som det fremgår af ovenstående, er det end ikke sandsynligt, at modtagende kommune kender pågældende i forvejen, uagtet at han eller hun tidligere har boet i kommunen.
- Kommunerne er jf. gældende lovgivning forpligtet til at følge op, såfremt Kriminalforsorgen – efter skøn – beslutter at udarbejde en handleplan (over 18 år), men i praksis handles der sjældent fra kommunernes side, før den indsatte konkret er tilmeldt kommunen. Flere kommunalt ansatte har til os udtalt, at "vi ved jo ikke, om han flytter hertil, før han er tilmeldt her".

Anbefaling

- Da langt de fleste indsatte kommer retur til den samme kommune, som de boede i inden fængslingen, anbefales det, at indsatte under afsoning sikres tilknytning til denne kommune under afsoning, således at kommunen fortsat er handlekommune, uagtet at personen er fængslet. Sagen er alene stillet i bero i kommunen.
- Såfremt afsoneren ikke i forvejen er registreret med en sag i sin oprindelige bopælskommune, anbefales det, at en sag registreres, straks en borger fra en kommune fængsles. Dette vil sikre at kommunen er opmærksom på en eventuel kommende opgave med at få borgeren i arbejde eller uddannelse efter endt afsoning, så recidiv hindres.
- Alternativt til denne model kan afsoningsstedernes sagsbehandlere bemyndiges til at berettigede kommende løsladte til kontanthjælp, således at støtten er sikret på løsladelsestidspunktet.
- Dette vil betyde, at sagsbehandlere i fængsler og pensioner sidestilles med kommunale sagsbehandlere, og at de i samarbejde med den indsatte udfærdiger en handleplan for den indsatte. Hermed kan sagsbehandleren sammen med den kommende kommune og andre aktører, herunder projekt High: five, forberede den indsattes overgang til et liv i frihed.

Henvisning

Kriminalforsorgen v. Marie Louise Jørgensen:

Siden marts 2006 har det været lovpligtigt, at Kriminalforsorgen og kommunerne koordinerer handleplaner for udvalgte klienter: personer, der er omfattet af reglerne for Kriminalforsorgens pligt til at udarbejde handleplaner, og som samtidig er omfattet af kommunernes pligt til at udfærdige handleplan jf. Lov om Social Service (så godt som alle under 18, men efter konkret skøn over 18 år).

Kriminalforsorgen har i samarbejdet initiativpligten, mens kommunerne har opfølgningspligten.

Et projekt, startet i 2006, skal søge at bedre arbejdsgangen og samarbejde mellem Kriminalforsorgen, sociale myndigheder, arbejdsmarkedsparter mv. Projektet ledes af Servicestyrelsen.

Henvisning

Kriminalforsorgen v. Marie Louise Jørgensen:

Siden 1. januar 2007 har der været behandlingsgaranti for stofmisbrugere under afsoning over 3 måneders reststraf. Behandlingen forestås i videst mulige omfang af eksterne behandlingstilbud.

For løsladte klienter, der ikke har været i behandling under afsoning, og betinget dømte, gælder det, at de på linie med ikke-kriminelle kan søge behandling via opholdskommunen, og for indsatte, der har været i behandling under afsoning, er udgangspunktet, at der finder overførsel sted fra fængslet til en egnet behandlingsinstitution efter løsladelse.

Barriere 10. Økonomi i forbindelse med løsladelse

- Der kan gå op til tre uger, før den løsladte får en engangsydelse. Det er lang tid, når man bliver løsladt med ca. 400 kr. på lommen. Mange af de unge ved, hvordan man laver "hurtige penge", og det kan være fristende i den situation. Det faktiske recidiv skyldes formentlig ofte dette forhold.

Baggrund

- Unge løslades med nævnte beløb, men ofte suppleret med en "regning" for erstatning/sagsomkostninger fra det offentlige oveni, hvilket skærper interessen for at tjene "hurtige penge". Nogle unge løser problemet ved at tilmelde sig en uddannelse, så de får SU (som er forudbetalt) ved løsladelsen. Det er ikke deres hensigt at følge uddannelsen, og de bruger på den måde

kostbare SU-klip og kan ikke få støtte til arbejde. Denne praksis synes at brede sig.

Anbefaling

- Det anbefales, at løsladte sikres lovgivningsmæssig særlig kategorisering med muligheder for særlig støtte straks ved løsladelsen. Hermed vil det økonomiske incitament for at returnere til eksempelvis berigelseskriminalitet mindskes.
- Det anbefales endvidere at der udarbejdes modeller for gældssanering for løsladte.

Henvisning

Kriminalforsorgen v. Marianne Hoffgaard:

Det er Restanceinndrivelsesmyndigheden (RIM) under SKAT, som forestår inddrivelsen af sagsomkostninger.

Det fremgår af reglerne, at sagsomkostninger, som ikke betales, skal inddrives, medmindre Restanceinndrivelsesmyndigheden skønner, at inddrivelse ikke er mulig eller væsentligt vil forringe skyldnerens levevilkår. Myndigheden kan tillade henstand med eller afdragsvis betaling af sagsomkostninger. Henstand med betalingen af sagsomkostninger stiller inddrivelsen i bero, når skyldneren ikke aktuelt har betalingsevne.

Der er ikke hjemmel til at eftergive (benåde for) sagsomkostninger. Krav på sagsomkostninger er undergivet en 20-årig forældelsesfrist.

Restanceinndrivelsesmyndighedens afgørelser om henstand med eller afdragsvis betaling af sagsomkostninger kan indbringes for Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Eksempel

En ung løslades ultimo december og søger derfor SU via nettet og tilmelder sig samtidig VUC. Dette indebærer, at han får udbetalt SU den 1. januar, og at han derfor ikke behøver søge om kontanthjælp. I stedet for at blive aktiveret i 37 timer, kan han således nøjes med at møde på VUC i 23 timer pr. uge. Da han er på SU, er han ikke berettiget til virksomhedspraktik, løntilskud eller mentorordning. Samtidig får han et "hul" i sin indtægt ved overgang til lønnet arbejde, da det er bagudbetalt. Den unge udtalte til os, at han grundlæggende ikke havde interesse i uddannelsen, men at han via denne løsning fik penge med det samme.

Kriminalforsorgen

Barriere 11. Ansvar for den unge ved løsladelse

- Samarbejdet mellem KIF og arbejdsgivere er som oftest ikke etableret ved løsladelsen.

Baggrund

- Arbejdsgiveren mangler en samarbejdspartner i de tilfælde, hvor der etableres job til indsatte i umiddelbar forlængelse af løsladelsen, uden at kommunen er aktiv omkring den nyansatte.
- Den lokale afdeling af Kriminalforsorgen i Friheden er ikke nødvendigvis involveret i den løsladte. Hvis den indsatte skal overgå i tilsyn hos Kriminalforsorgen i Friheden, går der ofte lang tid, før man handler på den indsatte.

Anbefaling:

- Det er projekt High:fives anbefaling, at alle indsatte, der går direkte i arbejde efter endt afsoning, i god tid inden løsladelsen sikres en kontaktperson i Kriminalforsorgen i Friheden, der således bliver i stand til at handle straks efter løsladelsen og samtidig er klar til at give sparring for den løsladte og en kommende arbejdsgiver.

Andre barrierer

Barriere 12. Mangel på statistisk grundlag

- Der findes ikke statistisk materiale, der dokumenterer, hvor de unge flytter hen efter endt afsoning.

Baggrund

- Projekt High:five er ofte blevet spurgt af kommunerne, hvor mange unge der, efter endt afsoning, flytter til hvilke kommuner, således at kommunerne kender udfordringens omfang i deres samarbejde med Kriminalforsorgen og projekt High:five.
- Projekt High:five har søgt at afklare dette, men der findes ikke et overblik over, hvor mange afsonere der går ind og ud af de danske fængsler og pensioner.

Anbefaling

- Det anbefales, at der etableres mulighed for at få et overblik over, hvor mange personer der fra en given kommune statistisk fængsles om året, og hvor mange der kommer retur til kommunen efter endt afsoning.

Barriere 13. Det offentlige vil ikke ansætte personer med plettede straffeattester

- Kommuner, staten og andre offentlige instanser kræver ofte en ren straffeattest ved ansættelse, uden at man vurderer, om dommen er en reel hindring for at varetage det pågældende arbejde. Disse regler er ofte lokalt fastsat.

Baggrund

- Kommunerne vil gerne have private arbejdsgivere til at hjælpe med at bringe unge med plettede straffeattester på ret køl via et arbejde, men de vil som oftest ikke ansætte dem selv. Dømte, der afsoner samfundstjeneste, skal primært afsone denne i offentlige instanser f.eks. i kommunerne. Kommunerne er dog sjældent villige til at ansætte afsoneren i forlængelse af samfundstjenesten, selv om mulighederne for støtte til ansættelsen er til stede.

Anbefaling

- Offentlige instanser bør også selv ansætte personer med plettede straffeattester ud fra et nuanceret syn på straffeattesten. Det ville have stor effekt hvis staten og KL gik i front i en kampagne for drøftelse af straffeattesternes betydning og ved at opfordre til indførelse af personalepolitikker, der arbejder med begrebet "acceptabel straffeattest" frem for "ren straffeattest".

Barriere 14. Lovgivning vedr. straffeattester i ansættelsesøjemed

- Det har vist sig som en meget stor arbejdsopgave at motivere private og, som nævnt, i særdeleshed offentlige virksomheder til at ansætte unge med plettede straffeattester. Mange virksomheder har fortsat et ufravigeligt krav om ren straffeattest, hvilket ofte ses af jobopslag og interne personalepolitikker.

Baggrund

- Projekt High:five anerkender, at det ifølge gældende lovgivning er muligt og ofte også fornuftigt, at virksomheder anmoder om at se en straffeattest for ansøgere, idet ansøgerens tidligere viste adfærd kan være risikabel eller uhensigtsmæssig i forhold til et konkret job. Det anerkendes også, at det ifølge

Bekendtgørelse af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet ikke er i uoverensstemmelse med gældende lovgivning at fravælge personer, der har en plettet straffeattest.

Anbefaling

- Projekt High:five har imidlertid en opfordring til lovgiverne om at vurdere muligheden for lovgivningsmæssigt at forhindre, at personer, der ikke kan fremvise en ren straffeattest, udelukkes fra job uden fornuftig begrundelse. Ved at indføre begrebet "acceptabel straffeattest i forhold til det konkrete job" vil offentlige og private virksomheder blive motiveret til at foretage en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. High:five italesætter ofte med stor gennemslagskraft overfor virksomheder det paradoksale i, at de gerne vil ansætte en ung den dag straffeattesten bliver ren. Dagen før var vedkommende blevet frasortet på straffeattesten. Den unge er stadig den samme.